

Velika pričakovanja/Grosse Erwartungen. Koncept, režija in nastop: Beton Ltd. (Katarina Stegnar, Primož Bezjak, Branko Jordan); glasba: UŠL (Maksim Špelko, Janez Weiss), Jure Vlahovič; oblikovanje prostora in svetlobe: Toni Soprano + Sonda 57; oblikovanje zvoka: Jure Vlahovič; vizualne vsebine: Toni Soprano; dramaturška sodelavka: Urška Brodar; produkcija: Bunker, Ljubljana. Foto: Nada Žgank

Velika pričakovanja: igre privilegiranih

Nova premiera kolektiva Beton Ltd.: Velika pričakovanja
14. september 2018 ob 09:31
Ljubljana - MMC RTV SLO

S preigravanjem gledaliških in družbenih razmerij ter norčavostjo otroške neposrednosti v izčiščenih odrskih slikah Beton Ltd. razpira pomenljiv kompleks vprašanj o položajih moči, izjavljanja, vidnosti in privilegiranosti.

Avtorski kolektiv Beton Ltd. – **Katarina Stegnar, Primož Bezjak** in **Branko Jordan** – se pogosto naslanja na osebne impulze in jih preoblikuje v analitično podobo širšega aktualnega stanja. V njihovi šesti uprizoritvi *Velika pričakovanja/Grosse Erwartungen* se portretirajo kot predstavnike evropske, bele, bogate, heteroseksualne, kozmopolitske oziroma v skupnem označevalcu privilegirane in nadreprezentirane družbene skupine. Do tega prepoznanja gledalce vodijo po poti, ki v preiščenem suspenzu skriva svoj cilj in izhodiščno naravo 'popotnikov', jim pa nastavlja niz pomenljivih in igralsko lucidnih atrakcij.

V ospredje uprizarjanja postavijo razmerje med izvajalci in občinstvom. Ta raven je prisotna ves čas, a v doslednem vztrajanju in vrhunskem preigravanju tega razmerja in "velikih pričakovanj", ki mu tako ali drugače pripadajo, se to razmerje plasti v razsežnosti zunaj zamejenosti uprizoritvenega konteksta in ga lahko beremo na različnih ravneh ter skozi različna področja. Še posebej eksplicitno to razmerje usidrajo v uvodni sekvenci neme igre s poudarjeno fizičnimi, že karikiranimi akcijami in gestami ter z duhovitimi variacijami in premenami tematiziranega odnosa (z vsem, kar nalagamo nanj, od pričakovanj do različnih emocionalnih predznakov, interesov in bojzani ipd.) oziroma na splošno odnosov in njihovih mehanizmov v vmesnem prostoru med "enimi" in "drugimi". Ne nazadnje na to razmerje napotuje tudi sama postavitev prostora z gledalci na odrski tribuni, ki skozi osrednji dogajalni prostor zrejo v njegovo globino, kjer stoji drug avditorij s praznimi sedeži, ki implicira in izziva kot mesto drugega občinstva ali drugačnega položaja tega istega, prisotnega občinstva.

Ko z uvodno igro z občinstvom performerji vzpostavijo jasen fokus opazovanja, to ironično igro še stopnjujejo in zaostrijo njen cinizem v lahkotni maniri, ki se dela tudi malo norca iz pričakovanj do tega, kaj uprizarjati, kaj posredovati, deliti in v kaj privoliti ali v kaj verjeti v različnih gledaliških in

družbenih razmerjih, kar je tudi razumljiva apropiacija igre današnjega sveta, ki tako rad deli na privilegirane in nepriviligirane, izpostavljene in pozabljene. Pri tem preobračajo silnice odnosov, izkoristijo tudi medsebojno dinamiko izvajalcev ter celotno skupnost izvajalcev in gledalcev, predvsem pa v material vnesejo novo dozo otročjega, ki se odlično vpne v vse bolj zlovešče tone licemerne "pogleda stran". Pa naj gre za samo preprostost otroškega pogleda in dejavnosti (z odlično otroško pesmico in koreografijo, ki se lahko, kot v ljudskih otroških, nadaljuje v neskončnost) ali infantilnost naše civilizacije, ki se zapleta med banalnostjo neodgovornosti, eskapistično utopijo, ohranjanjem hierarhičnega nasilja in prezrtimi glasovi, performerji učinkovito potencirajo srhljivost, ki se plazi izza uprizoritveno izčiščenih prizorov.

Prav ta dramaturška izčiščenost, ki pendant najde tudi v vizualni in detajlno estetizirani podobi (oblikovanje prostora in svetlobe Toni Soprano in Sonda 57), ustvarja zanimive učinke v kontrastu z igrivostjo uprizarjanja (vključno z glasbenim dialogom skupine UŠI in Jureta Vlahoviča) in težo njegove snovi. V tekočem, a ne klasično grajenem in sproti razložljivem poteku prizorov pa s svojo odprtostjo poskrbi, da vsak posamezen prizor zaživi v dvoumni večpomenskosti in se obenem postopoma razkrije tudi glede na končno razgrnitev mesta izjavljanja, kot pomenljiv element v celotni mreži odrskega univerzuma.

Zato so *Velika pričakovanja* na prvi pogled (večinoma) zabavna, v natančnejšem spoznavanju pa zagonetna predstava, ki komunicira s premislekom o implicitnem občutku, da ne sme govoriti, in s potrebo, da mora (tudi če gre za utirjenost v kolesje, ki to zahteva). To inherentno zadrego izpelje dosledno, posrka krivdo in moč svoje pozicije, užitek in strogost pri uprizarjanju ter tako med drugim premešča in pregleduje točke privilegiranosti in strukture, ki te omogočajo. Tudi z zavedanjem, da je ena teh točk že sama uprizoritev in da se po njenem koncu vse skupaj nadaljuje – na tej ali oni strani.

Nika Arhar

O čem in kako spregovoriti kot predstavnik evropske, bele, heteroseksualne, urbane, kozmopolitske, nadreprezentirane generacije? O pričakovanjih, mestih izjavljanja, točkah moči in zagatah s privilegiranostjo ... uprizoritev v suverenem uprizoritvenem zamahu pregleduje moč in krivdo, banalnost in resnične posledice, infantilnost in grozo sodobnega sveta. Foto: Nada Žgank